

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] liceat alicul occidere homine[m] se sfe[n]de[n]do? 7

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

10. Qui vos spernit, me spernit. Quod autem iustus occisus ad gloriam perducatur à Deo, per accidens se habet ad occisionem.

Ad tertium dicendum, quod iudex si scit aliquem innocentem esse, qui falsis testibus conuincitur, debet diligentius examinare testes, ut inueniat occasionem liberandi innoxium, sicut Daniel fecit. Si autem hoc non potest, debet eum superiori relinquere iudicandum. Si autem nec hoc potest, non peccat, secundum allegata sententiam ferens: quia ipse non occidit innocentem, sed illi qui eum asserunt nocentem. Minister autem iudicis condemnantis innocentem, si sententia intolerabilem errorem contineat, non debet obedire: alias excusarentur carnifices, qui martyres occiderunt. Si verò non contineat manifestam iniustitiam, non peccat præceptum exequendo: quia ipse non habet discutere superioris sententiam, nec ipse occidit innocentem, sed iudex cui ministerium exhibet.

ARTIC. VII.

Vtrum liceat alicui occidere aliquem, se defendendo?

Ad septimum sic proceditur. Videtur, quod nulli liceat occidere aliquem, se defendendo. Dicit enim August. * ad Publicolam, de occidendis hominibus, Ne ab eis quisquam occidatur non mihi placeat consilium, nisi fortè sit miles, aut publica functione teneatur, ut non pro se hoc faciat, sed pro alijs, accepta legitima potestate, si eius congruat persona. Sed ille qui se defendendo, occidit aliquem, ad hoc eum occidit, ne ipse ab eo occidatur. Ergo hoc videtur esse illicitum.

¶ 2 Præterea, In primo de libero arbitrio dicitur, Quomodo apud diuinam prouidentiam à peccato liberi sunt, qui pro his rebus quas contemni oportet, humana cæde polluti sunt? Eas autem res dicit esse contemnendas, quas homines inuici amittere possunt, ut ex præmissis * patet. Horum autem

H 4 præ-

362
4 d. 25. q.
2. ar. 2. q.
2. ad 2.
q. 3.
* Ep. 154
à med il-
lius, to. 2.
Et haur
23. q. 5. c.
De occ.
† c. 5 non
multum
procul à
fi to 1.
* in diu-
sione q.

præcipuum est vita corporalis. Ergo pro conseruanda vita corporali, nulli licitum est hominem occidere.

In Decr. d. 50. ca. De his clericis.

¶ 3 Præterea, Nicolaus Papa dicit, vt habetur in Decretis in distinctione 50. * De clericis pro quibus consulisti, scilicet qui se defendendo paganum occiderunt, si postea per penitentiam emendati possint ad pristinum statum redire, aut ad altiorem ascendere: scito nos nullam occasionem dare, nec vllam tribuere eis licentiam, quemlibet hominem quolibet modo occidendi. Sed ad præcepta moralia seruanda tenentur communiter clerici, & laici. Ergo etiam laicis non est licitum occidere aliquem, se defendendo.

¶ 4 Præterea, Homicidium est grauius peccatum, quam simplex fornicatio, vel adulterium. Sed nulli licet committere simplicem fornicationem, vel adulterium, vel quodcumque aliud peccatum mortale pro conseruatione propriæ vitæ: quia vita spiritalis præferenda est corporali. Ergo nulli licet defendendo seipsum, alium occidere, vt propriam vitam conseruet.

¶ 5 Præterea, Si arbor est mala, & fructus, vt habetur Matth. 7. Sed ipsa defensio sui videtur esse illicita, secundum illud Rom. 12. Non vos defendentes charissimi. Ergo & occisio hominis exinde procedens est illicita.

SED contra est, quod Exo. 21. dicitur. Si effringens fur domum, siue suffodiens inuentus fuerit, & accepto vulnere mortuus fuerit, percussor non erit reus sanguinis. Sed multo magis licitum est defendere propriam vitam, quam propriam domum. Ergo etiam si aliquis occidat aliquem pro defensione vitæ suæ, non erit reus homicidij.

RESPONDEO dicendum, quod nihil prohibet vnus actus esse duos effectus, quorum alter solum fit in intentione, alius verò sit præter intentionem. Morales autem actus recipiunt speciem secundum

id

id quod intenditur: non autem ab eo quod est præter intentionem, cum sit per accidens, ut ex supra dictis patet*. Ex actu ergo alicuius seipsum defendentis, duplex effectus sequi potest. Vnus quidem conseruatio propriæ vitæ, alius autem occisio inuadentis. Actus ergo huiusmodi ex hoc, quod intenditur conseruatio propriæ vitæ, non habet rationem illiciti: cum hoc sit cuiuslibet naturale, quod se conseruet in esse quantum potest. Potest tamen aliquis actus ex bona intentione proueniens illicitus reddi, si non sit proportionatus fini. Et ideò si aliquis ad defendendam propriam vitam utatur maiori violentia, quam oporteat, erit illicitum: si verò moderatè violentiam repellat, erit licita defensio. Nam secundum iura, vim vi repellere licet cum moderamine inculparæ tutelæ. Nec est necessarium ad salutem, ut homo actum moderatæ tutelæ prætermittat, ad euitandam occisionem alterius: quia plus tenetur homo vitæ suæ prouidere, quam vitæ alienæ. Sed quia occidere hominem non licet nisi publica auctoritate, propter bonum commune (ut ex supra dictis patet*) illicitum est quod homo intendant occidere hominem, ut seipsum defendat, nisi ei qui habet publicam auctoritatem: qui intendens hominem occidere ad sui defensionem, refert hoc ad publicum bonum: ut patet in milite pugnante contra hostes, & in ministro iudicis pugnante contra latrones: quamuis etiam & isti peccent, si priuata libidine moueantur.

7.43. a. 3
 1.2. 7.
 1.4. 3. 1.
 9. 12. a 7

a. 2. et 3.

Ad primum ergo dicendum, quod auctoritas Augusti intelligenda est in eo casu, quo quis intendit occidere hominem, ut seipsum à morte liberet. In quo etiam casu intelligitur auctoritas inducta ex libro de liber. arbit. * Vnde signanter dicitur, Pro his rebus, in quo designatur intentio. Et per hoc patet responsio ad secundum.

in arg 2.
 huius a.

Ad tertium dicendum, quod irregularitas conseruatur actum homicidij, etiam si sit absque peccato:

cato:

cato: vt patet in iudice, qui iussu aliquem condemnat ad mortem. Et propter hoc clericus, etiam si se defendendo, interficiat aliquem, irregularis est: quamuis non intendat interficere, sed seipsum defendere.

Ad quartum dicendum, quod actus fornicationis, vel adulterij non ordinatur ad conseruationem propriae vitæ ex necessitate, sicut actus, ex quo quandoque sequitur homicidium.

gl. interl.
ibid.

Ad quintum dicendum, quod ibi prohibetur defensio, quæ est cum liuore vindictæ. Vnde glos. * dicit, Non vos defendentes, id est, non sitis referentes aduersarios.

ARTIC. VIII.

Vtrum aliquis casualiter occidens hominem, incurrat homicidij reatum?

363

4. d. 25.
q. 2. a. 2.
q. 2. ad 3

AD octauum sic proceditur. Videtur, quod aliquis casualiter occidens hominem, incurrat homicidij reatum. Legitur enim Genes. 4. quod Lamech credens interficere bestiam, interfecit hominem: & reputatum est ei ad homicidium. Ergo reatum homicidij incurrit, qui casualiter hominem occidit.

*in decr.
d. 50. c.

miror, et

c. Clericū

et c. de

his cleri-

cis, et c.

Si quis

viduam.

† ep. 154.

nō mul-

tū procul

d. si. epist.

rom. 2.

¶ 2. Præterea, Exod. 21. dicitur, Si quis percusserit mulierem prænantem, & abortiuum secerit; si mors eius fuerit subsequuta, reddet animam pro anima. Sed hoc potest fieri absque intentione occisionis. Ergo homicidium casuale habet homicidij reatum.

¶ 3. Præterea, In decretis dist. 50. * inducuntur plures canones, quibus casualia homicidia puniuntur. Sed pœnæ non debentur nisi culpæ. Ergo ille qui casualiter hominem occidit, incurrit homicidij reatum.

SED contra est, quod August. † dicit ad Publicolam, Absit, vt ea quæ propter bonum ac licitum facimus, siquidē propter hoc præter nostram voluntatem quicquam mali acciderit, nobis imputetur. Sed cōtingit quandoque, vt propter bonum aliquod facien-